

Kardeşlik Ahlakı ve Birlik Ruhu

14/07/2023 Cuma

Bugünkü vaazımızda imandan sonra en çok ihtiyaç duyduğumuz üzerinde en çok konuşulmasına ve hamaset yapılmasına rağmen bizim için hayal gibi görünen İslam kardeşliğinden, birlik ve beraberliğimizin gerçek olabilmesi için gayret göstermemiz gereken kardeşlik ruhundan bahsedeceğiz. Kerim Kitabımız Kur'ân'ın

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ (103)

“Hep birlikte Allah’ın ipine sımsıkı yapışın, parçalanmayın. Allah’ın size olan nimetlerini hatırlayın. Hani siz birbirinize düşman kişiler idiniz de O, gönüllerinizi birleştirmiş ve O’nun nimeti sayesinde kardeş kimseler olmuştunuz. Yine siz, bir çukurun tam kenarında iken oradan da sizi O kurtarmıştı. İşte Allah size âyetlerini böyle açıklar ki doğru yolu bulasınız” (Al-i İmran 103) buyruğu ile Peygamberimizin (s.a.v.);

وَعَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ (ع) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّمَ): مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادِّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ مَثَلُ الْجَسَدِ إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهَرِ وَالْحُمَّى

“Birbirlerini sevmeye, birbirlerine merhamette, birbirlerine şefkatte müminlerin misali, bir bedene benzer. Onlardan bir uzuv rahatsız olsa, diğer organlar uykusuzluk ve hararetle ona iştirak ederler.” (Müslim, Birr, 17.) hadisi çerçevesinde konuyu işlemeye çalışacağız.

Yüce Rabbimiz insanoğlunu mükerrem bir varlık olarak Bedensel, Zihinsel, Toplumsal ve Manevi özelliklerle donatılmış olarak yaratmıştır. İnsanlar, sosyal bir varlık olması hasebiyle birlikte yaşama, birlikte hareket etme ihtiyacı duyarlar. Birlikte yaşaması zorunlu olan insan, hayatını devam ettirebilmek, güvenli ve huzurlu bir hayat yaşayabilmek için yaşamının bütün safhalarında başka insanlara ve toplumlara ihtiyaç duyar.

Yüce Rabbimiz yukarıda okumuş olduğumuz ayeti kerime de; Müslümanları Kur'an'ın etrafında birlik olmaya çağırmıştır. Aslında bütün semavî dinler gibi İslâmiyet de vahdet dinidir. Bu vahdetin (birliğin) temelinde **"tek Allah inancı"** vardır. İnsanca yaşamanın, huzura kavuşmanın tek yolu birlik ve beraberliktir. Tarih, insanoğluna çok açık bir şekilde şu gerçeği öğretmiştir: Birlik ve beraberlik içinde yaşayan toplumlar, hep güçlü olmuşlardır. Yeryüzüne adâlet dağıtmışlar, zengin kültür ve medeniyetler meydana getirmişlerdir. Buna karşılık; birlik rûhunu tesis edemeyen toplumlar ise, iz ve adres bırakmadan kısa zamanda tarih sahnesinden silinip gitmişlerdir.

Müslüman toplumlar özelinde düşünecek olursak İslâm tarihi boyunca Müslümanlar her ne zaman Tevhid ve Vahdeti aynı düzeyde içselleştirip sahiplenmişlerse birlik ve beraberlik içerisinde hareket etmişlerse başarılı olmuş, ilerlemiş, kalkınmış, olağanüstü medeniyetler inşa etmiş ve dünya milletlerine öncülük ve önderlik etmişlerdir. Ayrılığa düşüp birbirleriyle mücadele ettiklerinde zayıflamışlar kuvvetleri gitmiştir.

İslam birlik ve beraberliğe o kadar önem vermektedir ki; hem diğer dinler hem de dinimiz kendisini Tevhid (Birleme) ve Vahdet (Birlik) dini olarak tanımlamaktadırlar. İmanın temeli **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** tır. Peygamberimiz o yüzden her şey bir tarafa bu kelime bir tarafa demiştir. Mizanda en ağır kelime kelime-i tevhid la ilahe illallah tır.

(163) وَالْهُكْمُ إِلَهُ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ (163) *“İlahınız tekbir ilahtır. O Rahman ve Rahim Olan Allah’tan başka ilah yoktur.”* (Bakara 163) Bu Mübarek kelime ile Mü'min oluruz. Bu Kelime-i Tevhidi Adem babamızdan bu güne kadar söyleyen her kişi, Mü'min olmuştur. Böylece bu kelime etrafında toplanan tüm insanlar bir birliktelik meydana getirerek vahdeti oluştururlar. Buna da Yüce Rabbimiz ümmet demektedir. **Mü'minun**

Süresi 52. Ayet-i Kerimede ﴿52﴾ **إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُونِ** *“İşte bu oluşan topluluk sizin tek bir ümmetinizdir. Ben de sizin Rabbinizim Öyleyse Benden korkun.”* **Enbiya 92.** Ayette ise Bana Kulluk edin buyurmaktadır. ﴿92﴾ **إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ**

Görüldüğü gibi İslam kardeşliğin merkezinde sizin de bileceğiniz gibi her şeyin merkezinde olan varlığın tek müsebbibi her şeyi var eden Allah Celle celalühü vardır yani kardeşliğin temeli tevhiddir.

İslam dini, emirleriyle Müslümanlar arasında birliği sağlamağa çalışır. Bir olan Allah'a inanan Müslümanların kitapları ve kibleleri birdir. Günde beş kere camide bir araya gelen ve cemaatle namaz kılan Müslümanlar, birliklerinin temelini burada atar ve birlikte olmanın huzurunu duymaya burada başlarlar. Cumalar ve bayramlar da böyledir. Hac ibadeti ise İslam'da birliğin muhteşem bir sembolüdür. Dünyanın dört bir tarafından gelen Müslümanlar, aynı anda Arafat'ta buluşurlar, tanışıp görüşürler ve gönüllerinde İslâm'ın kardeşliğini, birlik ve beraberlik anlayışını kökleştirirler.

Başka bir ayeti kerimede yüce rabbimiz:

” **إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَانَهُمْ بُنْيَانٌ مَرصُوصٌ** “

“Bilin ki Allah kendi yolunda sağlam örülmüş bir duvar gibi kenetlenmiş saflar halinde çarpışanları sever.” (Saf, 4) buyurarak Allah'ın sevgisinin onun yolunda topluca mücadele eden, savaşan, birlik ve beraberlik içinde birbirleriyle kenetlenenler üzerine olduğuna işaret ediyor. Bu âlemde Allah'ın sevgisinden daha güzel ne olabilir?

Rabbimiz Kur'ân-ı Kerim'de; **وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا**

“Hepiniz birden Allâh'ın ipine (kitabına ve dînine) sımsıkı sarılın. Parçalanıp ayrılmayın.” (Âl-i İmrân, 103) buyurur. Yüce Allah bu uyarının ardından birlik ve beraberliğin ihmal edilmemesini:

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

“Kendilerine apaçık deliller geldikten sonra parçalanıp ayrılığa düşenler gibi olmayın. İşte onlar için büyük bir azap vardır.” (Al-i İmran, 3/105) ayetiyle hatırlatmaktadır.

Sevgili Peygamberimiz (as) da birçok hadisi şerifinde konunun önem ve ehemmiyetine işaret etmişler, şöyle buyurmuşlar:

"Müslüman topluluğundan bir karış da olsa ayrılan kimse boynundaki İslâm bağıını çözmüş demektir. " (Tirmizi, Âdâb, 78).

" Allah'ın yardımı cemaatle (toplulukla) beraberdir. " (Ebû Davûd, Salat, 46).

"Size birlik halinde bulunmanızı tavsiye eder, ayrılıp dağılmaktan şiddetle kaçınmanızı isterim. Zira şeytan, yalnız başına yaşayan insana yakın olup beraber bulunan iki kişiden uzaktır. Kim Cennet'in ta ortasında yaşamak isterse, toplu halde bulunmaya baksın." (Tirmizî, Fiten, 7)

Dinimizin birlik ve beraberlikle ilgili emir ve tavsiyelerine dikkat edilmeli, "cemaatin (birlik ve beraberliğin) rahmet, ayrılığın azap" (Tirmizî, Fiten, 7) olduğu ve atalarımızın “Sürüden ayrılanı kurt kapar." sözü asla unutulmamalıdır.

Toplum düzeni birlik ve beraberlikle sağlanır. Sevgili Peygamberimiz birçok hadisi şeriflerinde, birlik ve beraberlik içinde yaşamanın toplum hayatı bakımından ne kadar önemli olduğunu belirtmiş, birliğin temin edilememesi halinde sosyal bünyede huzursuzlukların çıkacağını anlatmak istemiştir.

Tevhid ve Vahdet, İslâm ümmetini birleştirici, bütünleştirici ve toplumsal dayanışmayı sağlayıcı en önemli iki kavramdır. Bu iki kavram İslâm ümmetinin dayanışma içinde bulunması, birlik ve beraberliğini muhafaza etmesi, güçlü olması, içeriden ve dışarıdan gelecek her tür tehdit ve yıkıcı faaliyete karşı kendisini koruyabilmesi açısından oldukça önem arz eder. Tevhid, hayatın merkezine Allah'ı koymak demektir ve İslâmî öğretinin aslını ve esasını oluşturur. Bunun açılımı şudur: Tevhid, sosyal, siyasal, ekonomik, hukukî, sanatsal, estetik, mimarî vs. hayatın tüm alanlarını Allah'ın emir ve yasakları doğrultusunda dizayn etmek demektir.

İslâmî literatürde bölünüp parçalanmadan Allah'ın ipine sınıksız yapışmayı ifade eden vahdet, sosyal planda Müslümanların birlikteliğini ifade eder. Vahdet, farklı görüş, düşünce, tavır ve bakış açılarına sahip olsalar da; farklı etnik kimlik, mezhep, meşrep, dinî akım, cemaat vb. aidiyetleri bulunsalar da Müslümanların ortak noktalarda uzlaşmalarını, asgari müştereklerde birleşmelerini, hayatî konularda aynı tavır ve stratejiyi sahiplenmelerini gerektirir.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v)

قال رسول الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضاً» وَشَبَّكَ
«بَيْنَ أَصَابِعِهِ»

“Mü'minin mü'mine karşı durumu, bir parçası diğer parçasını sınıksız kenetleyip tutan binalar gibidir.” buyurdu ve bunu açıklamak için, iki elinin parmaklarını birbirini arasına geçirerek kenetledi. (Buhari, Salat, 88)

Başka bir hadisi şerifte efendimiz:

قال رسول الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادِّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ ، مَثَلُ الْجَسَدِ إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهَرِ وَالْحُمَّى»

Mü'minler birbirlerini sevmekte, birbirlerine acımakta ve birbirlerini korumakta bir vücuda benzerler. Vücudun bir uzvu hasta olduğu zaman, diğer uzuvlar da bu sebeple uykusuzluğa ve ateşli hastalığa tutulurlar.” (Buhârî, Edeb, 27)

Peygamber efendimiz bu hadisi şeriflerde toplumu bir binaya ve insan vücûduna benzetmiş: Binanın bir bölümü sakat ve organlarının bir kısmı hasta olan insanın bedeni nasıl zayıf ve güçsüz düşerse; ihtilafların çoğaldığı, düşmanlıkların yaygınlaştığı ve birlik ruhunun kaybolduğu toplumlar da öyle güçsüzleşirler. Bu da düşmanın işini kolaylaştırır.

Bu noktada Kardeşlik konusuna değinecek olursak

Kardeşlik; Arapçada uhuvvet, kavramı ile ifade edilen bir terim olup aynı ana babadan veya bunlardan birinden dünyaya gelenler arasındaki kan bağıını belirtir. Bunun yanında aynı anneden süt emme, aynı sülâleye, kabile veya millete mensup olma, aynı inanç ve değerleri, dünya görüşünü paylaşma gibi ortaklık ve benzerlikleri bulunan kişi ya da gruplar arasındaki birlik ve dayanışma ruhunu da ifade etmektedir (Râgıb el-İsfahânî, el-Müfredât, “eh” md.)

Aslında **Kardeşlik** deyince sözü “**Yaradılanı severim yaradandan ötürü**” sözünden hareketle var olan herşeyin kardeşliği ya da “**Uhud bizi sever bizde Uhud'u severiz**” diyen **Peygamberimizin** sözünden hareketle dağ kardeşliğinden başlatabiliriz. ya da **Adem babamızın çocukları Habil ve Kabil'in kardeşliğinden** ya da

kardeşliği başaramamalarından yahut biz Ad kavmine kardeşleri Hud'u gönderdik denilen ayetlerdeki gibi **kavimler içindeki kardeşlikten**, ya da **Yusuf a.s.'ın kardeşlerinden** ve ona yaptıklarından, **Musa Aleyhisselam'ın kardeşi Harun'u destekçi** istemesinden, **Peygamberimizin Hz Ali efendimizi kardeş seçmesinden** yine bizim için **bir kabir ziyareti esnasında** söylediği **“Kardeşlerimi çok özledim”** cümlesinden bahsederek konuyu farklı boyuttan da ele alabiliriz. Bunları **hatırlatmadaki gayemiz kardeşliğin her ortamda varlığını hissettiren bir birlik ve beraberliğin** olduğunu göstermek içindir.

Kardeşlik tanımından da anlaşılabilceği gibi çok yönlü çok boyutlu bir konudur. Her konuda olduğu gibi bu konuyu da zerreden kürreye bir ölçü ile yaratıp aralarına bir hukuk, yani hak ve sorumluluklar koyan yüce Rabbimizin, kardeşlik hukuku ile ilgili bize sunduğu mesajlarından ve bu mesajların uygulamaları olan peygamber aleyhisselatu vesselam efendimizin davranış ve sözlerinden anlamamız ve anlamlandırmamız gerekmektedir.

İslamdaki kardeşlik hukukunu bize en öz biçimde bir hap gibi sunan süre Hucurat suresidir Kur'an-ı Kerim'in tamamın da genişçe anlatılan kardeşlik hukuku öz bir şekilde bu surede anlatılmaktadır. İslam kardeşliğini gerçekleştirmek istiyorsak hucurat süresini gerekirse her gün birbirimize tekrar tekrar hatırlatmalı bize söylenen ayetleri sadece okumakla yetinmeyip hayatımızı bu ayetlerle şekillendirmeliyiz.

Bu manada 4 çeşit kardeşlik vardır.

1. **Hilkatte kardeşlik**; buna yaratılıştaki kardeşlik de diyebiliriz bu anlamda tüm varlıklar özelde de insanların tümü kardeşlerdir. Hz Ali efendimiz valisine yazdığı bir mektubunda; **“ya hilkatte eşimsin ya da din de kardeşim”** sözü konuyu özetlemektedir. **Hepimiz Adem'deniz Adem ise topraktandır. Hepimiz aynı Allah'ın kullarıyız** bazıları kabul etmeseler de inkar etseler de herkesi yaratan Allah'tır.
2. **Nesepte kardeşlik**; bu bizim bugün de kullandığımız aynı karında yatmak karındaşlık yani soy kardeşliği anlamına gelir.
3. **Sütte kardeşlik**; Bugün süt kardeşliği, aslında hukukuna tam da dikkat etmediğimiz, öğrenilmesi ve uyularak uygulanması gereken bir kardeşlik çeşididir.
4. **Dinde kardeşlik**; Aynı Allah'a, aynı peygambere, aynı kibleye aynı kitaba inananların bir araya getirdiği kardeşlik

Burada Peygamberimizin İslam kardeşliği ile ilgili bir kaç sözünü aktarabiliriz.

“Beni yaşatan (Allah)'a yemin ederim ki, iman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olamazsınız. Yaptığınız zaman birbirinizi seveceğiniz bir şey söyleyeyim mi? Aranızda selamı yayın.” (, Ahmed b. Hanbel, II, 478)

“Din kardeşini güler yüzle karşılayan bile olsa hiçbir iyiliği küçük görme!” (, Müslim, “Birr” 144)

“Müslüman, Müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu (zalimlere de) teslim etmez. Kim din kardeşinin bir ihtiyacını giderirse, Allah da onun ihtiyacını giderir. Kim bir Müslümanın bir sıkıntısını giderirse, Allah da onun kıyamet sıkıntılarında birini giderir. Kim bir Müslümanın (kusurunu) örterse Allah da kıyamet günü onu örter.” (, Müslim, “Birr”; T1426, Tirmizî, “Hudud” 3)

“Selamı yayın, yemek yedin ve Allah'ın (c.c.) size emrettiği gibi kardeşler olun.” (, İbn Mâce, “Et'ime” 1)

“Müslümanın, din kardeşine üç günden fazla dargın durması helal değildir. Onlar birbirleriyle karşılaştıklarında birisi yüzünü şu tarafa, diğeri ise öte tarafa çevirir. Onların en hayırlısı “önce selam verendir.” (, Tirmizî, “Birr ve Sıla” 21)

Allah Resûlü: “Zalim olsun, mazlum olsun din kardeşine, yardım et!” buyurdu. Bir adam: “Yâ Resûlallah! Mazlum olduğunda ona yardım ederim, fakat zalim olduğunda nasıl yardım ederim?” dedi.

Resûlullah: “Onu zulümden alıkoyarsın, işte bu da ona yardımdır.” buyurdu.” (, Buhârî, “İkrah” 7; Buhârî, “Mezâlim” 4)

“Bir Müslümanın din kardeşlerine karşı şu beş görevi vardır: Selâmı almak, aksırana “Yerhamukellâh” (Allah sana merhamet etsin) diye dua etmek, davete katılmak, hastayı ziyaret etmek ve cenazelere katılmak.” (, Müslim, “Selâm” 4)

İslam kardeşliği sonradan icat değildir. İlk insandan beri varolan ve peygamberlerin birbirini destekleyerek bir bayrak yarışı misali bir sonraki nesle taşıdıkları bir misyondur, görevdir. Peygamberimiz bunu daha da ileriye götürerek Mekke döneminde Darul erkamda Erkam bin Erkamın evinde Müslümanlarla ve peygamberimizle direk ilişki kurması sakıncalı olan kişileri yeni müslümanları bizdeki badi sistemindeki gibi birbirlerine zimmetleyerek dinin emir ve yasaklarının yani gelen ayetlerin öğrenilmesini sağlamıştır. Devamında Medine-i Münevvereye hicretinden sonra Hicret eden Muhacirler ile Onlara yardım eden Medineli Ensar arasında dünyada bir eşine rastlanmayan Ensar- Muhacirin Kardeşliğini Muahhad’ı oluşturmuştur.

Bir milleti yıkmayı ve yok etmeyi arzulayanlar, önce o milleti meydana getiren insanlar arasında fitne ve ayrılık tohumları ekerek onları birbirine düşürürler. Birlik ve beraberliklerini bozarlar. Bütün gücünü kardeşlerine karşı kullanan ve düşmanlarını unutan toplumlar başkalarına kolayca yem olurlar. Dünyaya hükmetmiş birçok büyük devlet, önce içeriden parçalanmış sonra da yıkılıp tarihten silinmişlerdir.

Yüce Rabbimiz Kuranı Kerimde;

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

“Müminlerin erkekleri de kadınları da birbirlerinin vefileridir; iyiliği teşvik eder, kötülükten alıkoyarlar, namazı kılarlar, zekâtı verirler, Allah ve resulüne itaat ederler. İşte onları Allah, merhametiyle kuşatacaktır. Kuşkusuz Allah, mutlak güç ve hikmet sahibidir.” buyurarak toplumdaki kişilerin görevlerine vurgu yaparken Allah’ın rahmetinin de topluluk üzerine olduğuna işaret ediyor. (Tevbe, 71)

Cemaat içinde bulunmanın bir büyük faydası: Kişinin masiyet ve günahları terk etmesine, istikamet ve doğruluk üzerine olmasına vesile olur.

Yalnızlık Allah’a mahsustur. Dünyada insan tek başına yaşayamaz, ihtiyaçlarını karşılayamaz, emniyetini sağlayamaz ve kendini tehlikelerden koruyamaz. Hayatta tek başımıza baş edemeyeceğimiz o kadar çok şey var ki, tek başına olmanın şartları o kadar ağır ki; insan tek başına bunlarla baş edemez. İnsanoğlu, acı tatlı olayları paylaşmak zorunda olduğu eş, dost ve arkadaşlara ihtiyaç duyar.

İnsan, hayatının her devresinde mutlaka birilerine ihtiyaç duyar:

Çocukken oyun arkadaşı arar, Genç yaşta gönül arkadaşı arar, Olgunluk çağında da vefalı gerçek dost arar, yaşlılığında da hayat arkadaşı arar.

Kuran ayetleri her fırsatta inananların birlik ve dayanışma içinde olmalarını öğütler. İnananları bir arada tutacak şey ise Allah’ın ipi (hablullah) yani vahiydir. Allah’ın apaçık ayetlerine rağmen hareket edenler, vahyin önderliğini dikkate almadan vahiy dışı kaynakları vahyin önüne geçirenler, bu birlik ve kardeşlik duygusunun bozulmasına sebep olurlar. Vahiy insanları bir arada tutucu ve birlik duygusu ile hareket ettirici bir bağıdır. Allah’ın yeryüzündeki ipi olarak ifade edilen vahyin etrafında birlik olmayanlar, kendi inanç ve kabullerini din edinir, kendi gibi inanmayanları ise din dışı ilan ederler.

Yüce dinimiz itaati, birlik ve beraberliği övmüş, teşvik etmiş ve emretmiş; ihtilafı, ayrılmayı, ayrışmayı da yermiş ve yasaklamıştır.

Yüce Rabbimiz Ali, Imran Suresi 105. ayette şöyle buyurur:

” وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ“

"Kendilerine apaçık deliller geldikten sonra parçalanıp ayrılığa düşenler gibi olmayın. İşte onlar için büyük bir azap vardır".

Görüldüğü gibi Allah (cc) ayeti kerimede; ihtilaf ve tefrikayı kesin ifadelerle yasaklamış ve bölücüleri ağır bir azapla tehdit etmiştir. Tarih yoktan sebeplerle ihtilafa düşen, ayrılan, parçalanan, sömürülen ve yok olan milletlerin örnek ve acı tecrübeleriyle doludur. Ve maalesef tarihten ders, ibret alınmadığı için aynı tecrübeler günümüzde de yaşanmaya devam etmektedir.

İngilizlerin Hindistan’da oynadıkları bir oyun bu konuya ışık tutucu mahiyettedir.

Müslümanlara kurban olarak öküz kesmenin faziletlerini ballandırarak anlatıyor, telkin ve teşvik ediyor; karşı taraf Hindu, inancına göre öküz mübarek hayvan. Koyun, keçi, deve gibi hayvanları bırakıp illa da öküzü niye kesiyorlar diye Hinduların hamaset damarları kabartılıyor. Müslümanlar Kurban Bayramlarında özellikle öküz kesmeye çalışınca onlar da domuz kafalarını camilere atmaya başlıyorlar. Cehalet ve aymazlığın neticesi iki toplum yan yana yaşarken birbirlerine amansız birer düşman oluyorlar. Şikayete gelip yardım isteyene göz kırıp önce Hindu’nun sonra da Müslüman’ın hakkından geliyorlar. Bir müddet sonra da bütün Hindistan İngiliz Genel Valiliği’ne bağlanıyor. İngilizler daha önce yapamadıklarını iki kesimi birbirine düşürerek rahatça başarıyor, Hindistan’a yerleştiriyorlar, sonrası malum...

İstiklal Marşımızın şairi Akif birlik ve beraberliğin önemini vurguladığı dizelerinde bakın ne diyor:

Girmeden tefrika bir millete, düşman giremez.

Toplu vurdukça sineler, onu top sindiremez.

‘Sen-ben’ desin efrat, aradan vahdeti kaldır,

Milletler için işte kıyamet o zamandır.

İnsanın olduğu yerde farklı düşünce, kültür ve inançların olması doğaldır. Çünkü insanı insan yapan özellik, düşünüyor olmasıdır. Düşünmek ise farklı yorumları gündeme getirir. Bunu yok sayıp herkesi sanki fabrikasyon üretimin sonucuymuş gibi algılayıp herkesin aynı konuda aynı şeyleri düşünmesini beklemek yanlıştır.

Farklılıklarımız toplumsal zenginliğimizdir. Herkesin aynı düşünmesini istemek ve beklemek insani bir yaklaşım olamaz. Bu bakımdan bir konuda herkesin bizim gibi düşünmesini istemek ve beklemek toplumlardaki farklılıkları zenginlik olmaktan çıkartarak düşmanlıkların ve çatışmaların temelini oluşturabilir.

Özellikle düşünce bazındaki farklılıklara hakaret, aşağılama, tahkir, dayatma ve kötü örnek olmadığı sürece sonuna kadar tahammül edebilmek gerekiyor. Tahammül edemediğimiz sürece farklılıklara rağmen birlikte yaşamak mümkün olmaz.

İnsanları güçlü kılan çoklukları değil birlik ve beraberlikleridir. Yüce rabbimiz kuranda;

” كَمْ مِنْ فِتْنَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِتْنَةً كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ“

"Nice az birlik vardır ki, Allah'ın izniyle sayıca çok birliği yenmişlerdir, Allah sabredenlerle beraberdir." (Bakara, 249) buyurarak birlik ve beraberlik içinde nice az toplulukların Allah'ın izni, yardımı ve sabırla kalabalık topluluklara galip geldiğine işaret ve beyanda bulunuyor.

İstiklâl şairimiz Mehmet Akif Ersoy, Kastamonu Nasrullah Camii kürsüsünde milli birlik ve bütünlüğümüzün ehemmiyetine dair nasihatlarında bulunduğu bir cuma vaazında, Mısır'da ikâmet ettiği yıllardaki bir hâtırasını anlatır. Bu hâtıra, bugün dünyanın birçok yerinde içine düşülen buhranların sebeplerine ışık tutması açısından oldukça düşündürücüdür.

Bir gün Mısırdaki dolaşıyordum. Orada aklı başında bir Müslümanla karşılaştım. Konu İngiliz işgaline geldi, dedim ki:

- Hayret doğrusu, 15 milyonluk Mısır'da çok az bir kuvvet var. (Mısır, 1882 yılında İngilizler tarafından işgal edildi ve bu işgal 32 yıl boyunca hiçbir hukukî statüye dayanmaksızın devam etti). Bu kadar az bir kuvvetle, koca bir ülke nasıl nasıl işgal edilebiliyor? Cevaben o zât dedi ki:

- Aynı şeyleri aynen ben de düşünmüş ve bir İngiliz yetkiliye demiştim ki;

- Günün birinde, Osmanlı Devleti yüz bin kişilik bir ordu hazırlayarak Mısır'a giderseler ne yaparsınız?

- Hiçbir şey yapamayız. Savunma imkânımız olmadığı için Mısır'ı kendilerine teslim eder çıkarız. Fakat şunu iyi biliniz ki, biz Osmanlılara değil 40 bin kişi, 40 kişi gönderecek kadar fırsat vermeyiz. Ülkelerinde bitmez tükenmez meseleler çıkartırız. Onlar birbirleriyle uğraşmaktan vakit bulup da bir kere olsun Mısır'a bakamazlar. (İbrahim Refik, Geçmişten Geleceğe Işıklar, s, 11)

Tarihte olduğu gibi günümüzde de olan şey aynıdır. **"İslam, farklı anlayışları, mezhepleri ve farklı ırktan insanları asırlar boyunca huzur içinde yaşatmış tek medeniyettir. Bu gün birliğimizi ve farklılıklarımızın zenginlik olduğu anlayışını bozmaya çalışan planlarla her zamandan daha fazla karşı karşıyayız."**

Zenginliğimiz olan farklılıklarımızı ihtilaf ve kavgaya dönüştürme gayreti içinde olan düşman maalesef çoğu zaman başarılı olmuş, bizler yoktan sebeplerle birbirimizle kava ederken gücümüz gitmiş, zayıflamış ve kaybetmişiz. Düşman da savaşımadan bütün istediklerini elde etmiş, İslam ülkelerine ve Müslümanların kaynaklarına el koymuş, İslami değerleri de yerle bir etmiştir

Maalesef bugün yeryüzündeki Müslümanların hali budur. İki milyar Müslüman fitne fesat, tefrika, ikilik yüzünden birbirini kırmakta, kırdırılmaktadırlar.

Düşünebiliyor musunuz? 2 milyar nüfusa sahip muazzam bir topluluk.

Arazi bakımından dünyanın üçte birine sahip, Yeraltı tabii kaynaklar bakımından (petrol ve doğalgaz) yarısı, doğalgazın dörtte üçü Müslümanların elinde. Buna rağmen dünyadaki etkinlikleri 0 (sıfır). Bunun sebebi Müslümanların topluca Allahın ipine sımsıkı sarılmamaları, aralarındaki ayrılıklar, fitneler, birlik ve beraberliğin olmayışından başka nedir?

Bütün tarih boyunca farklılıklarını zenginlik olarak görüp sımsıkı birbirine sarılanlar başarılı olmuş, farklılıkları ihtilaf ve ayrışma sebebi olarak görenler yıkılmış, dağılmış ve başka milletlerin oyuncağı olup yok olmuşlardır.

Evs ve Hazrec Ensar'dan iki kabileydi. Câhiliye devrinde Evs ile Hazrec arasında Medine'de yaşayan Yahudilerin bu iki kabile arasındaki ihtilafları körüklemelerinin de etkisiyle çeşitli savaşlar olmuştur. Bu savaşlarda güçlerini kaybedip, zayıflayan bu iki kabileyi Yahudiler yıllarca yönetmiş ve imkânlarını sömürmüşler. Bu savaşların en şiddetlisi, Hz. Peygamber'in Medine'ye hicretinden önce beş yıl devam etmiş olan Buâs Savaşı'dır. Evs kabilesi, her iki tarafın da ağır kayıplar verdiği bu savaşta muhtemelen müttefikleri olan Nadîr ve Kurayzalıların yardımı ile galip gelmiştir.

Bu iki kabilenin arasında Cahiliye döneminde var olan düşmanlık Hz. Peygamberin Medine'ye hicretiyle sevgi ve kardeşliğe dönüşmüş ve bütün düşmanlıklar ortadan kalkmıştır. Ancak bu birlik, beraberlik ve kardeşlikten hoşlanmayanlar tahrik ve teşviklerde bulunarak tesis edilen kardeşliği yok etmek için boş durmamışlar

Bir gün bir mecliste otururlarken Evs'ten bir kişi, bir şiir okur. O şiirde Hazrec'e hakaret edilmektedir. Bunun üzerine Hazrec'ten bir kişi de bir şiir okur. Onda da, Evs aleyhinde sözler vardır. Sonunda karşılıklı şiirler okumak suretiyle adeta yarışılar. Böylece kavmin bir kısmı diğerinin boğazına sarılmak üzere ayağa kalkar. Hatta silahlarını alarak Medine dışına çıkıp savaşmak isterler.

Bu hadise Hz. Peygamber'in kulağına gelince vahiy indi ve Hz. Peygamber eteklerini toplayarak süratli bir şekilde onların yanına geldi. Onları görünce yüksek sesle şu ayeti okudu:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ

وَاغْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

“Ey iman edenler! Allah’a karşı gereği gibi saygılı olun ve ancak Müslüman olarak can verin. Hep birlikte Allah’ın ipine sımsıkı yapışın; bölünüp parçalanmayın. Allah’ın size olan nimetini hatırlayın. Hani siz birbirine düşman idiniz de Allah gönüllerinizi birleştirdi ve O’nun nimeti sayesinde kardeş oldunuz. Siz bir ateş çukurunun tam kenarında iken oradan da sizi Allah kurtarmıştı. İşte Allah size âyetlerini böyle açıklıyor ki doğru yolu bulasınız. (Âl-i İmran/102-103). Rasûlullah bu ayeti okuduktan sonra, onlar silahlarını attılar. Birbirlerinin boynuna sarılarak ağladılar

İslam coğrafyasını kan gölüne çeviren, kitleleri yerinden yurdundan eden, aile yuvalarını dağıtan bananecilik zihniyeti, içine düşülen anlamsız tefrika ve suni ihtilaflardır. Dünya Müslümanlarının bu zihniyet ve tavırlarından dolayı oluk oluk Müslüman kanı akıyor maalesef. İnsanın değeri beş para etmiyor. İslam coğrafyasında olanlar gözlerimiz önünde cereyan ederken, hepimizin ibret alması gerekmez mi?

Tarihe baktığımız zaman görürüz ki, birlik ve beraberliğini devam ettiren milletler, yücelmiş ve yükselmişlerdir. Tevhit inancına dayalı birlik ve beraberlik ruhuna sahip olamayan, en temel asgari müştereklerde bile bir araya gelemeyen milletler kendi sonlarını hazırlamış ve yok olmuşlardır. Bu sebeple Yüce Rabbimiz:

”وَاطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ“

“Allah ve resulüne itaat edin, birbirinize düşmeyin, sonra zayıflarsınız ve zaferi elden geçirirsiniz. Sabredin, kuşkusuz Allah sabredenleri sever.” buyurur. (Enfal, 56)

Sonuç olarak ilk vahiy ile başlayıp Mekke döneminde darül Erkam da temelleri atılan Medine'ye hicretten sonra Ensar ve muhacir kardeşliği ile olgunlaşan Medine sözleşmesi ile ilk anayasası oluşan İslam kardeşliği, Veda hutbesi ile zirveye ulaşmıştır. Yukarıda sunduğumuz hadis-i şeriflerden de anlaşılacağı gibi, Tüm hayatı insanların

hem bu dünyada hem de ahirette kurtuluşu için mücadele etmekle geçen Peygamberimiz güzel ahlakın tamamlayıcısı olarak **kardeşliğin** özellikle de **İslam kardeşliğinin** en güzel ve mükemmel örneklerini oluşturarak bu emaneti bizlere bırakmış böylece rabbine kavuşmuştur veda hutbesinde tebliğ ettim mi diyerek ashabını buna şahit tutmuştur onlarda tüm samimiyetleriyle tebliğ ettiğini belirterek buna şahit olmuşlardır. Bizde şahidiz oda Rabbini şahit tutarak şahit ol ya rab! Şahit ol ya rab! Şahit ol ya rab! Demiştir.

Bundan sonra bize düşen görev onun emanet bıraktığı İslam kardeşliğini yine bize emanet bırakılan iki kaynak olan Kur'an ve sünneti esas alarak tekrar gerçekleştirmeye çalışmak olmalı hiçbir kınayanın kınamasından korkmadan peygamberimizin gösterdiği yoldan azim ve gayretle gitmeliyiz Rabbim şu mübarek günlerde bizleri bu azim ve kararlılıkla kardeş olabilmek için Kur'an ve sünnette emredilen tüm mesajları alan ve yaşantısında bunları uygulayarak örnek olan Bahtiyar kullarından eylesin.

Birliğimizi bozmak isteyenlere karşı bu aziz milletin, tarihte olduğu gibi 15 Temmuzdaki darbe girişimini de canları pahasına engellemesi, dinine ve vatanına sahip çıkması, gazilik ve şehitlik makamlarının bu necip millet için ne denli önemli olduğunun en önemli göstergesidir. 15 Temmuz gecesi yaşananlar bütün dünyaya göstermiştir ki, halkımız, mukaddes değerleri, vatanı, birliği, bağımsızlığı ve milli iradesine sahip çıkmak için nice şehitler ve gaziler vermeye hazırdır”

“Tarih boyunca, din ve vatan uğrunda, bağımsızlık ve özgürlük yolunda nice kahramanlık destanları yazan şanlı ecdadımızın ve aziz şehitlerimizin al kanlarıyla yoğurduğu bu aziz vatanı yaşatmanın en şerefli vazifemiz olduğunun şuurlu ve bilincindeyiz. Kadim tarihimizin her safhasında olduğu gibi Çanakkale’de, İstiklâl Harbi’nde, terör örgütleriyle mücadelemizde, 15 Temmuz hain darbe girişimine karşı milletimizin cansiperane duruşunda 'zillet içinde yaşamaktansa izzet içinde ölmek yeğdir' şuuru hâkim olmuştur. Bu onurlu mücadelelerin tamamında kazandığımız zaferler aziz Türk milletinin din, vatan, millet, devlet ve bayrak sevdasının neticesidir. Bu emsalsiz destanları yazan isimsiz kahramanların varisleri olarak bizlere emanet edilen bu vatanı ilelebet bağımsız bir ülke olarak yaşatmak, ilai kelimetullahı olabildiğince yüceltmek ve yükseltmek, şehitlerimizin uğrunda can verdiği mukaddes değerlerimizi korumak için canla başla mücadele etmek gerektiğinin idrakindeyiz, bu idrakte olmalıyız. Ecdadımızın bu değerleri yüceltme uğrunda sergilediği azim, cesaret, kahramanlık ve şahadet ruhu bizlere daima rehber olmalıdır.

“Din ü devlet ve mülk ü millet” uğruna canlarını seve seve feda eden aziz şehitlerimizi ve ebediyete uğurladığımız şanlı gazilerimizi rahmet, saygı ve minnetle yâd ediyor, emanetlerini hangi şart altında olursa olsun muhafaza edeceğimizden emin ve müsterih olmalarını diliyorum. Hayatta olan gazilerimize şifalar ve afiyetler diliyorum, geride kalan acılı yakınlarına da sabru cemil ecrü ceziller diliyorum.

Ya ilahi,

Aziz şehidlerimizin ve gazilerimizin ruhlarını şad eyle, mekânlarını cennet eyle.

Bizleri onlara vefakâr eyle. Vatanımızı, milletimizi ve bütün İslam âlemini harici ve dahili fitnelerden, belalardan, terörden ve düşmanlardan sen koru ya Rabbi!

Kıyamete dek nesillerimizden Yüce dinine hizmetle şeref bulacak neferler ihsan eyle

Allah’ım!

Fethini, nusretini, zaferlerini üstümüzden eksik eyleme Ya Rabbi! Bizleri her an, her alanda kâfirlere karşı güçlü eyle Allah’ım!

Filistin’de, Suriye’de, Mısır’da, Irak’ta ve diğer İslam beldelerinde zulme uğrayan, öz vatanlarında parya olan mü’minlere yardım eyle!

İslam diyarlarını, islamın rahatça yaşandığı, can, mal, nesil ve akıl güvenliğinin

olduğu esenlik diyarları eyle ya Rabbi!

Bizi her an bir ve beraber, küfürle savaşta düşmana karşı gönüllerimizi topyekûn siper eyle Ya Rabbi!

Hiç kimseyi vatansız,

Milletini devletsiz,

Gönülleri sevdasız,

Ocakları dumansız,

Kalplerimizi imansız,

Bırakma Yüce Rabbim,

Kalplerimizi imansız bırakma Allah'ım.

Biz, kısık sesleriz, minareleri,

Sen, ezansız bırakma, Allah'ım!

Ya çağır şurada bal yapanlarını;

Ya kovansız bırakma, Allah'ım!

Mahyasızdır minareler, göğü de

Kehkeşansız bırakma, Allah'ım!

Bize güç ver. cihad meydanını

Pehlivansız bırakma, Allah'ım!

Kahraman bekleyen yığınlarını

Kahramansız bırakma Allah'ım!

Bilelim hasma karşı koymasını:

Bizi cansız bırakma, Allah'ım.

Yarının yollarında yılları da

Ramazansız bırakma, Allah'ım!

Ya dağıt kimsesiz kalan sürünü

Ya çobansız bırakma, Allah'ım!

Bizi Sen sevgisiz, susuz, havasız

Ve vatansız bırakma, Allah'ım!

Müslümanlıkla yoğrulan yurdu

Müslümansız bırakma Allah'ım.

Arif Nihat ASYA